

**LIFE projekti nr 101069566 / LIFE21-IPC-EE-LIFE-SIP
AdaptEst raames kavandatava heinasadama
detailplaneeringu kava (Ilvesmaa maaüksus, Tartu vald)
keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhinnang**

Eelhinnangu tellija: Lynxland MTÜ

Töö koostaja: Alkranel OÜ

Projektijuht: Elar Põldvere

2024

Publitseerimise üldandmed:

- Töö koostatud – 31.01.2024. a.
- Koostajad (Alkranel OÜ) - Elar Põldvere ja Kätlin Pitman.
- Alkranel OÜ (www.alkranel.ee) – keskkonnaalased konsultatsioonid, aastast 1999.

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Tegevuskava formeerumise eellugu (Tartu linnas) ning KSH eelhinnangu aluseks oleva kavandatava tegevuse (Tartu vallas) lühikirjeldus	6
1.1. Tegevuskava formeerumise eellugu (Tartu linnas)	6
1.2. Strateegilise planeerimisdokumendi kava ehk kavandatava tegevuse ja selle paikkonna lühikirjeldus (st sadam Tartu vallas).....	7
2. Mõjutatava keskkonna ja olemasoleva olukorra lühikirjeldus	11
2.1. Tegevuspaiga lühikirjeldus strateegiliste ja muude arengudokumentide järgselt	11
2.2. Tegevuspaiga lühikirjeldus paikkonna muude ja käesolevas kontekstis asjakohaste aspektide järgselt	13
3. Natura 2000 alade eelhindamine	17
3.1. Informatsioon kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada	18
3.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale	23
3.3. Natura 2000 ala eelhindamise tulemused ja järeldus	24
4. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja ettepanekud edaspidiseks ning KSH vajalikkuse määramine.....	25
4.1. Missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavale tegevusele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest.....	25
4.2. Missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit	26
4.3. Strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse	26
4.4. Strateegilise planeerimisdokumendi, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnavaluste õigusaktide nõuete ülevõtmisel	27
4.5. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust)	27
4.5.1. Mõju maastikule, mullale ja pinnasele, veestikule (sh põhjavesi), õhule ning kliimale (sh oht keskkonnale).....	27
4.5.2. Mõju (oht) inimese tervisele ning healole (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond)	28
4.5.3. Mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sh looduslikud iseärasused (sh oht invasiivsetest võõrliikidest), kultuuripärand ja intensiivne maakasutus	28
4.5.4. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku alale	29
4.5.5. Piiriülene mõju ja katastroofid.....	29
4.6. Eelhindamise kontroll-loetelu KMH tasandi ehk tegevuslubade võtmes	29
4.7. KSH läbiviimise vajalikkus ning seisukohtade küsimise suunised.....	31
Kokkuvõte.....	33
Kasutatud allikad	34

KSH eelhinnangu lisad:

KSH EH lisa 1. Ilvesmaa heinasadama visioon (Ilvesmaa heinasadam, eelprojekt (IBUN OÜ, 2023)).

KSH EH lisa 2. Taotlusele (Lynxland MTÜ, 2023) pinnase täitmine/raie - arvamus pinnase täitmise kohta ja nõusolek võsa raieks veekaitsevööndis kinnistul Ilvesmaa

(Keskkonnaamet 08.01.2024. a nr 7-9/23/24495-2; **dokument asutusesiseseks kasutuseks**).

Sissejuhatus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhinnangu (edaspidi ka EH) objekt on Tartu maakonnas, Tartu vallas, Kärevere külas, Ilvesmaa kinnistule (79601:001:2628) ja Emajõe (VEE1023600) vanajõe kavandatava heinasadama detailplaneeringu (DP) kava. Kavandatud tegevusega loodaks alus määratlemaks ehitusõigus sildumiskai ja seda teenindava laadimisplatsi ning teenindushoone rajamiseks. Rajatavat taristut soovitakse peamiselt kasutada heina, tehnika ja kariloomade veoks Alam-Pedja looduskaitseala pärandniitudele või sealt ära. Kavandatava sadama rajamine on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks. Rajatava sadama kaudu hakkab toimuma Alam-Pedja looduskaitseala lamminiitude hoolduse käigus niidetud heina väljavedu (DP lähteülesande eelnõu (Tartu Vallavalitsus), 2023. a).

Eelhinnangu tellija on Lynxland MTÜ ja eelhinnangu koostaja on Alkranel OÜ. Eelhinnangu koostamisel on lähtutud tellija ja projekteerija (Ilvesmaa heinasadam, eelprojekt (IBUN OÜ, 2023) poolt koostatud selgitavatest ning illustratiivsest materjalist ning Tartu Vallavalitsuse poolsest taustteabest.

Koostatavat eelhinnangut saab eelkõige kohalik omavalitsus kasutada täiendava töövahendina detailplaneeringuga seonduvates (detailplaneeringu algatamise üle otsustamine jm asjakohane) ja sellele eeldatavalt järgnevates menetlusprotsessides. KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 35 alusel. Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6), kui vastavad asutused (kavandatav tõenäoliselt puudutab vastava asutuse huve või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu) tuvastatakse.

Eelhinnangu koostamisel lähtutakse Eesti Vabariigis kehtivatest õigusaktidest ja väljakujunenud õiguslikust praktikast ning aktuaalsetest suunistest. KeHJS § 2² kohaselt on tegevus olulise keskkonnamõjuga, kui see võib eeldatavalt:

- ületada mõjuala keskkonnataluvust;
- põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi;
- seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Töö koostamisel on lähtutud muuhulgas järgmistest juhenditest:

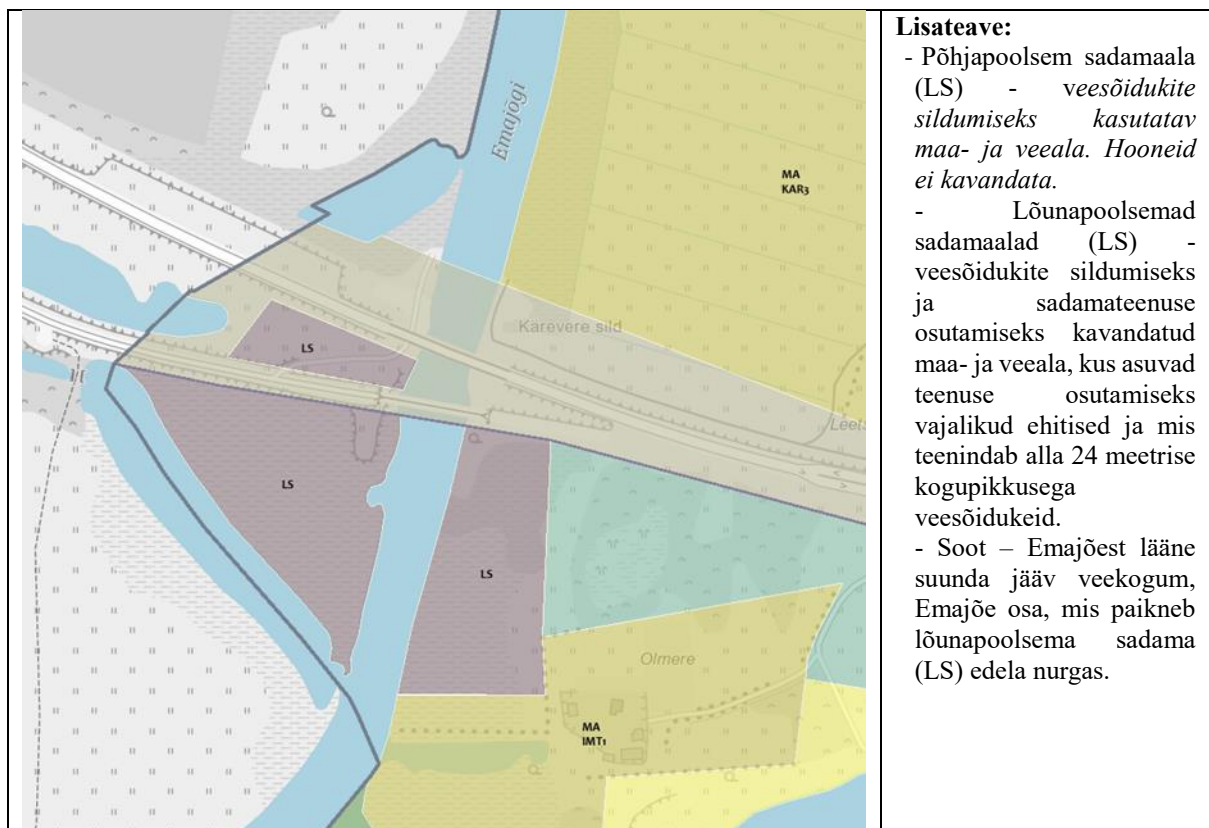
- „KMH/KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura-eelhindamine” (Riin Kutsar, 2015; Keskkonnaministeeriumi poolt tellitud);
- „Keskkonnamõju hindamise eelhinnangu andmise juhend” (Keskkonnaministeerium, 2017);
- „KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura-eelhindamine” (Riin Kutsar ja Keskkonnaministeerium, 2018);
- „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“ (R. Kutsar jt, 2019)
- „Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta“ (Euroopa Komisjon 28.09.2021. a).

1. Tegevuskava formeerumise eellugu (Tartu linnas) ning KSH eelhinnangu aluseks oleva kavandatava tegevuse (Tartu vallas) lühikirjeldus

Alljärgnev peatükk (edaspidi ptk) on jaotatud kaheks alamptk-ks. Ptk 1.1 tutvustatakse tegevuskava (ptk 1.2) formeerumise eellugu (Tartu vallaga piirnevas Tartu linnas) ning ptk 1.2 annab ülevaate juba täpsemalt Tartu valda kavandatava sadama detailplaneeringu kava osas.

1.1. Tegevuskava formeerumise eellugu (Tartu linnas)

Peale 2017. a haldusreformi alustasid üksteisega naabruses olevad kohalikud omavalitsused (Tartu linna ja Tartu vald) ettevalmistusi uuenenud territooriumite kohaste üldplaneeringute koostamiseks. Tartu linna üldplaneeringu 2040+ (2021) ja selle KSH raames asuti mh üle vaatama juba ajaloolist kava (Tähtvere valla perioodist) luua Kärevere maanteesilla juurde (vt joonis 1.1.) Emajõel toimuvat veeliiklust toetavaid sadamaid, mis võimaldaksid mh korraldada lamminiitudel toimuvat heina logistikat (vaheladustamine joonisel 1.1 näidatud alal „LS“ alal, põhjapoolsem).

Joonis 1.1. Kärevere sadamate „LS“ potentsiaalsed alad Tartu linnas (alus - Tartu linna üldplaneering 2040+ (2021), <https://gis.tartulv.ee/portal/apps/webappviewer/index.html?id=322f0ec0f3f94b68bf59ffc9a7702592>, viimati alla laetud 02.01.2024).

Tartu linna üldplaneeringu 2040+ kehtestamisele 2021. a eelnes ka KSH menetlus, mis mh vaatles sadamate võimalikku mõju Natura 2000 aladele (allavoolu jääb Kärevere loodusala ja ülesvoolu Alam-Pedja loodusala). Taustaks - Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskavas 2016-2025 (2015) on mh toodud, et *vajadus Kärevere silla piirkonnas*

sildumiskoha järele on ilmne. Koostöös Laeva (praegune Tartu vald) ja Tähtvere vallaga (praegune Tartu linn) tuleks sooti siivendada ja rajada kaldale paadikinnituskohad ning muu vajalik taristu. Sildumisala suure maantee ääres ja kaitseala servas, kuhu jõuab vajadusel väga kiiresti, tõhustaks oluliselt kaitseala järelevalvet. Hetkel on kõige suuremat muret tekitavad ja raskemini kontrollitavad just jõel ja selle kallastel toimuvad rikkumised. Kontrollijate kesistest võimalustest on teadlikud ka rikkujad. Sildumisala võiks edaspidi avada uusi võimalusi luhahoolduseks, sest osade maanteelt ligipääsmatute (kuid hoolduspotentsiaaliga) luhtade juurde pääseks veeteed mööda ja samal moel saaks aladelt ka heina ära viia. Uus sildumisvõimalus pakuks huvi ka keskkonnahariduse ja loodusturismi vahendajatele. Tartu linna ÜP ja selle KSH aruande avalikustamise käigus juhtis Keskkonnaamet samuti tähelepanu, et seoses lamminiitidelt varutava heina veetranspordi vajadusega on kavas rajada heinapargaste sildumis- ja laadimiskoht Kärevere silla piirkonda.

Tartu linna üldplaneeringu 2040+ kehtestamisele eelnenud menetlused (dokumenteeritud vastavas üldplaneeringus) andsid järgneva tulemi - sadama arendamisel ei ole ebasoodsat mõju Kärevere loodusala kaitse-eesmärgis nimetatud elupaigatüüpide ja liikide soodsale seisundile, kui rakendatakse järgnevaid tõhusaid ja toimivaid meetmeid (elupaigaga jõgi seonduvalt):

- Tuleb olemasolev soot säilitada (vt joonis 1.1);
- Ehitustööd (veekeskkonnas) – kasutada heljumi levikut tõkestavaid vahendeid ning vältida neid töid kalade peamisel kudemisaja (märtsist – juulini; hõlmab ka suurveeaegset perioodi).

1.2. Strateegilise planeerimisdokumendi kava ehk kavandatava tegevuse ja selle paikkonna lühikirjeldus (st sadam Tartu vallas)

KSH eelhinnangu objekt (DP kava) paikneb Tartu vallas, Kärevere külas, Ilvesmaa kinnistul (79601:001:2628), vt ka joonis 1.2. Kavandatud tegevusega loodaks alus määratlemaks ehitusõigus sildumiskai ja seda teenindava laadimisplatsi ning teenindushoone rajamiseks. Rajatavat taristut soovitakse peamiselt kasutada heina, tehnika ja kariloomade veoks Alam-Pedja looduskaitseala pärandniitudele või sealt ära. Kavandatava sadama rajamine on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks. Rajatava sadama kaudu hakkab toimuma Alam-Pedja looduskaitseala lamminiitude hoolduse käigus niidetud heina väljavedu (DP lähteülesande eelnõu (Tartu Vallavalitsus), 2023. a).

Ptk 1.1 nähtus, et sadamate maa-alasid on kavandatud käesoleva tegevuspaiga vahetus naabruses. Samas toona sadamate kavandamise asupaikade valikuid piiras kohaliku omavalitsuse (Tartu linn) piir ning nüüd on tekkinud plaan välja arendada sadam logistiliselt vähe kergemini ligipääsetavasse asupaika (võimaldamaks lamminiitidelt niidetud heina äravedu ka maismaatranspordiga), Tartu vallas. Kuna arendusala piirneb Tartu linna alaga, siis on sisuliselt planeeringu kavasse üle kantavad ka ptk 1.1 nimetatud meetmed (mh Emajões tööde teostamise ajastamine). Seda ka seetõttu, et võimaliku mõju vastuvõtja (veekeskkond) asetseb territoriaalselt Tartu linnas. Tartu linna ÜP-ga arvestamist on rõhutatud ka Tartu Vallavalitsus (DP lähteülesande eelnõu, 2023).

Keskkonnaamet on algsele ideekavandile oma 25.06.2023 kirjaga nr 7-9/23/12722-2 avaldanud toetust sadama rajamiseks (st heinasadam on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks). Muuhulgas on amet oma kirjas esile toonud, et Emajõe luha sihtkaitsevööndis (Alam-Pedja looduskaitseala) on kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud inimeste viibimine 15. aprillist 30. juunini, kuid see asjaolu ei ole takistuseks heinasadama

kavandamiseks ja kasutamiseks, kuna tegemist on kaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks vajaliku tegevusega.

Ilvesmaa kinnistu (3,12 ha maatulundusmaa) ehk planeeringu kava ala (hajaasustuses) on praegu hoonestamata enamuses (2,15 ha) rohumaa, võsastunud. DP lähteülesande eelnõust (Tartu Vallavalitsus, 2023. a) nähtub mh alljärgnevat:

- kavandatud tegevusega loodaks alus määratlemaks ehitusõigus sildumiskai ja seda teenindava laadimisplatsi ning teenindushoone rajamiseks. Kavandatava sadama rajamine (koos tehnovõrkude lahendamise, sh nõuete kohane sademevee käitlus) on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks, st hakkab toimuma Alam-Pedja looduskaitseala lamminiitide hoolduse käigus niidetud heina väljavedu.
- ala (korduvalt üleujutatav) jääb Alam-Pedja looduskaitseala Emajõe luha sihtkaitsevööndisse, mis kuulub Alam-Pedja linnualana ja Alam-Pedja loodusala Natura 2000 alade võrgustikku. Planeeringualale jäävad ka erinevad II ja III kaitsekategooria kaitsealuste liikide leiukohad ja rohevõrgu tugiala. Maavarade registri alusel jääb alale ka Emajõe-Pedja turbamaardla. Planeeringuala asub kaitstud põhjaveega alal, samas Eesti radoonikaardi 2020. a andmetel on pinnases kõrge radooni(Rn)sisalduse tase.

Joonis 1.2. Ilvesmaa kinnistu (helesinise joonega), kuhu kavandatakse heinasadamat (punane katkend joon). Alus sh: Maa-amet, 2024.

Mahasõit juurdepääsuks sadamale tuleb 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tee kinnistult (38301:003:0081; endine põhimaantee), liikluskorraldus ei lähe vastuollu põhimaantee tulevaste arendustega (Riigitee 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa km 162,6-167,3 asuva Kärevere möödasõidu, km 170,5-178,7 asuva Kardla-Tartu lõigu ja Tartu põhjapoolse ümbersõidu eelprojekt (Roadplan OÜ, 2022)). IBUN OÜ poolt esitatud projektlahendus (alus mh võimalikule DP menetlusele; vt KSH EH lisa 1) näeb ette 20,0 m pikkuse statsionaarse laadimiskai, kaldtee 8 m laiune (kalle 1:5), kruuskattega teenindava laadimisplatsi (3150 m²; lisaks maakividega kindlustatud koolmekoht (laadimisplatsi äärse nõva ületuseks), ca 67 m²) ja juurdepääsutee rajamise ning akvatooriumi settest puhastamise ja osalise süvendamise. Akvatooriumi settest puhastamine ja osaline süvendamine laadimiskai ees on vajalik ca 2300 m² alal. Settest puhastatud ja süvendatud akvatooriumi põhja kõrgusarvuks on projekteeritud 29,00 m abs. Eemaldatava sette maht on ca 1800 m³. Süvendamisel väljakaevatava mineraalpinnase maht on ca 430 m³. Väljakaevatav mineraalpinnas on plaanis ära kasutada laadimisplatsi (maapinna abs kõrgus 33,00 m) ala täitematerjali mahu optimeerimiseks. Akvatooriumi puhastamise järgne sete jäetakse ehitusalale tahtenema, peale mida viiakse see, edasistest menetlusetappides määratavatele aladele (va kaitstavad loodusobjektid ja erosiooniohtlikud alad). Sete laotatakse vastavatele aladele õhukese kihina.

Sette eemaldamisel veekeskkonnast juhindutakse, lisaks juba eelpool toodule, kehtivast õiguskorrast ja selle alusel koostatud juhistest (vt. <https://keskkonnaamet.ee/veekogu-rajamine-ja-umberkujundamine#taotle-omavalitsusel>, 2024). Süvendustegevus (üle 100 m³, kuid alla 500 m³) nõuab aga keskkonnanõu vormistamist (menetletav tavapäraselt peale DP menetluse lõppu, kui DP menetlus eelnevalt algatatakse (võimaldamaks vastavat menetlust)). Keskkonnanõu menetluse osas on ajakohased juhised esitatud Keskkonnaameti poolt (vt <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/vesi/veeluba-ja-aruanne>, 2024).

DP lähteülesande eelnõust (Tartu Vallavalitsus, 2023. a) johtuvalt on kavas teostada ka administratiivhoone (veokite juhtide jt teenindavate isikute tarbeks). Teadaolevalt asuks väikest ehitusalust pindala eeldav (tulenevalt funktsioonidest) hoone laadimisala lääneküljel. Hoones ei oleks statsionaarset veevarustust ning reovesi kogutakse kogumismahutisse (tühjendamine asjakohase äraveoteenusega).

Kavandatud heinasadama kasutuselevõtu eeltingimuseks on sadama asukohaks oleva Emajõe vanajõe suudme avamine ehk settest puhastamine. Vastavad tööd nähakse ette eraldi projektiga. Soodi suudme puhastamisele rakenduvad samas samad meetmed, mis ptk.1.1 või siinkohal ka käesoleva sadama rajamisele (soodi säilimine, veekeskonna ehitustööde ajastamine ptk 1.1 nimetatud ajavahemikku ja heljumi kande vähendusmeetmete rakendamine) üle kanduvad.

IBUN OÜ poolt esitatud projektlahenduses on mh sätestatud veel järgnevat:

- Mitte planeerida ehitustöid ajavahemikku 15.04 – 30.06, millal Alam-Pedja Emajõe luha sihtkaitsevööndis kehtib liikumiskeeld.
- Ehitustööd on soovitatav kavandada madalaveelisele perioodile, kuid ehitustööde tegemise ajal tuleb arvestades Emajõe taseme tõusust tingitud üleujutuste võimalusega. Üleujutuste korral ehitustööde ajal tuleb ehitustööd katkestada ja rakendada meetmeid pooleliolevate või lahtiste konstruktsioonide säilitamiseks.
- Ehitustööde ajal tuleb Töövõtjal tagada optimaalne liikluskorraldus ja kooskõlastada liikluskorraldusvahendite paiknemine Transpordiametiga. Täiendavalt kohalduvad kohaliku omavalitsuse ja Keskkonnaameti poolt kehtestatud nõuded ja piirangud.

- Ehitus- ja hooldustööde käigus tuleb kasutada mehhanisme ja tehnoloogiaid, mis välistavad kütte- ja määrdeainete vm keskkonnareostust tekitavate ainete sattumise vette ja pinnasesse.
- Ehitustööde ajal tuleb vältida ehitusjäätmete ja prahi kandumist tuule ja lainetuse mõjul veealale. Võimaliku maastikule ohtliku tegevuse ilmnmisel tuleb tegevus katkestada ning teavitada Keskkonnaametit ning töö tellijat.
- Pärast ehitustööde lõpetamist tuleb rajatiste ümbrus ning materjalide ladustamise kohad korrastada. Kõik ehitamise käigus tekkivad jäätmed (sh puitmaterjal) tuleb koguda liigiti ja projektalalt ära vedada ning utiliseerida. Ehitusaegseks juurdepääsuks kasutatud teede katendid tuleb taastada, kui neid kahjustati ehitustööde käigus.
- Ehitustööde tegemisel tuleb töövõtjal järgida ohutustehnilisi nõudeid. Töödel tuleb rakendada töökaitsemeetmeid, millega on tagatud inimeste turvalisus. Töökaitstes tuleb juhinduda Eesti Vabariigi Töötervishoiu ja tööohutuse seadusest. Tagada tuleb ehituspaiga tuleohutus. Juurdepääsul objektile juhinduda üldistest liiklusreeglitest.

Kavandatav sadam kuulub mh Sadamaseaduse regulatsiooni alla. IBUN OÜ poolt esitatud projektlahenduses on samas toodud ka üldised juhised projekteeritud rajatiste hoolduseks ja eksploatatsiooniliseks järelevalveks, mille eesmärgiks rajatiste ohutu, mugava ning pikaajalise kasutuse tagamine:

- Rajatiste seisukorra regulaarne hindamine. Seisukorra visuaalset hindamist teostada navigatsioonihooajal vähemalt kord kuus, lisaks mõne ekstreemse ilmastikuolu (torm, üleujutus vms) järgselt. Põhjalik konstruktsioonide kontroll läbi viia vähemalt 2 korda aastas: navigatsiooniperioodi alguses ja lõpus.
- Kahjustunud konstruktsioonide võimalikult kiire parandamine või asendamine. Küllastajale ohtliku kahjustuse puhul tuleb parandustöö läbi viia esimesel võimalusel, muul juhul mõistliku ajaperioodi jooksul alates kahjustuse avastamisest. Rajatiste kasutajatele ohtlike kahjustuste korral tuleb paigaldada infotahvliid millel esitada teave ohtlike elementide kohta ning vajadusel seada kahjustunud rajatiste kasutamise keeld.
- Lahti tulnud kinnitusedetailide eemaldamine ja uutega asendamine. Kasutajatele ohtliku kahjustuse puhul esimesel võimalusel; muul juhul mõistliku ajaperioodi jooksul alates vea avastamisest.
- Kindlustised ja katendid. Kindlustiste ja katendite eksploatatsiooniline järelevalve seisneb nende seisukorra visuaalses järelevalves ja tekkinud kasutamist häirivate või süvenevate deformatsioonide operatiivses kõrvaldamises.

Lynxland MTÜ tegi edasiste tegevuste paremaks suunamiseks 2023. a taotluse pinnase täitmise ja raie tingimuste saamiseks Keskkonnaametile. Keskkonnaamet vastas 08.01.2024. a nr 7-9/23/24495-2 kirjaga, seades asjakohased ja edaspidi täitmiseks (mh üle kantavad ka tulevase võimalikku DP menetluse) tingimused (sh looduslikke asjaolusid silmas pidades) taotletud tegevustele. Täpsemalt vt käesoleva dokumendi KSH EH lisa 2 (dokument asutusesiseseks kasutuseks).

2. Mõjutatava keskkonna ja olemasoleva olukorra lühikirjeldus

Peatüki koostamisel on arvestatud esimeses peatükis, juhendmaterjalides ning avalikult ja erialaselt kasutatavates andmebaasides sisalduvat teavet. Andmebaasidena kasutatakse peamiselt EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem, Keskkonnaagentuur (02.01. ja 09.01.2024)) ning Maa-ameti kaardirakendusi (2024).

Eelhinnangus käsitletav ala asub Tartu maakonnas, Tartu vallas, Kärevere külas. Tartu vallas elas 01.01.2024. a seisuga 13226 elaniku, käesolevas töös käsitletav objekt asub hajaasustuse piirkonnas (vt ptk 1.2), kuhu kõrvale on juba sadamaid ka kavandatud (vt ptk 1.1, Tartu linna haldusala). Tabelis 2.1 on toodud kinnistud, millega kavandatud tegevuse maaüksuse lähiala seondub. Teega või veega piirnevatel juhtudel on kirjeldatud ka järgnevat kinnistut. Lähim elamu on sadama alast ca 500 m kaugusel.

Tabel 2.1. Kinnistud, millega kavandatud tegevuse maaüksuse lähiala (teega või veega piirnevatel juhtudel kirjeldatud ka järgnevat kinnistut) seondub. Alus: Maa-amet, 2024.

Nr	Lähiaadress	Katastritunnus	Sihtotstarve	Tartu
1	2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tee	38301:003:0081	Transpordimaa	vald
2	Vasakkalda	83101:001:0523	Üldkasutatav maa	linn
3	Kangro	38301:003:0172	Maatulundusmaa	vald
4	Alam-Pedja looduskaitseala 27	38301:001:0024	Kaitsealune maa	vald
5	Kaldaveere	79601:001:2629	Maatulundusmaa	vald

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade peamistest (arvestades tegevuse iseloomu) ja asjakohastest strateegilistest planeerimisdokumentidest või arengudokumentidest (ptk 2.1). Vastavale infole järgneb ka paikkonna muude ja käesoleval juhul asjakohaste aspektide kirjelduste osa (ptk 2.2).

2.1. Tegevuspaiga lühikirjeldus strateegiliste ja muude arengudokumentide järgselt

Tartu valla üldplaneering (ÜP, 2022; arvestab maakonnaplaneeringu (2019) suuniseid) kujundab valla ruumilise arengu põhimõtteid, mille baasilt on võimalik määrata hajaasustatud piirkondades, kus pole antud tingimata maakasutuse juhtotstarbeid, detailplaneeringuala kasutus- ja ehitustingimuste suuniseid. Väikesadamate rajamisel ja arendamisel lähtuda järgnevast:

- lahendada juurdepääs, veeskamine ja päästetehnikaga ringipööramise võimalus;
- ühitada erinevad kasutusotstarbed (kalandus, turism, rekreatsioon jne), et sadamate majandamine oleks jätkusuutlik.

Kavandatud tegevuse ala piirkonnas esineb Emajõe luhaala, mis osaliselt jääb valla territooriumile maakondliku, võimaliku riikliku tähtsusega maastike osana. Emajõe luhaala väärtuse loovad laevatatav jõgi koos luhaheinamaadega (avanevad vaated, looduslik mitmekesisus, puhkemajanduslik potentsiaal (võimalikud jõematkad, loodus- ja õppeturism)). Väärtuste säilitamiseks tuleb luhaheinamaad kasutuses hoida. Ilvesmaa kinnistu jääb roheline võrgustiku tugialale, kus võrgustiku toimimise ja sidususe tagamiseks:

- tuleb arvestada, et roheline võrgustik jääks toimima. Võrgustiku funktsioneerimiseks ei tohi looduslike alade (tehispiindadega hõlmamata alad) osatähtsus katastriüksusel langeda alla 90%;

- tegevuste edasisel planeerimisel ja elluviimisel arvestada, et roheline võrgustiku funktsioonid ei saaks häiritud ning järgida rohevõrgule seatud kasutustingimusi. Vajadusel tuleb hinnata mõju rohevõrgustikule konkreetsetes asukohtades vastavalt kavandatavale tegevuse detailidele;
- võrgustiku tugevdamiseks tuleb võimalusel jõgede kaldad säilitada võimalikult looduslikuna, et oleks tagatud bioloogiliselt mitmekesise ökotoni olemasolu ja säiliks seisu- ja vooluveekogude tähtsus ökoloogiliste koridoridena. Veekogude kallaste hooldamine ja kasutamine peab olema selline, et see muudaks võimalikult vähe veekogude looduslikku seisundit.
- kalda piiranguvööndis (täiendav märkus – lisandub korduvalt üleujutatava ala piirile) ei tohi võrgustiku ala kalda piiranguvööndis tervikuna läbi lõigata.

ÜP sisenddokumendi „*Üleujutusohu prognoosimine Emajõe vesikonnas, Emajõe äärses Tartu vallas - peamiselt Kärevere sillast allavoolu*“ (Alkranel OÜ, 2019) järgselt on tegemist üleujutatava alaga (vastavas töös esimene piirkond), kus 25% esinemistõenäosusega jõuab veepiir 33,7 m abs, 5% puhul 34,3 m ja 1% korral 34,7 m abs. ÜP-s on sätestatud, et:

1. ehitamisel tagada maaparandussüsteemide, sh kuivenduskraavide, toimimine;
2. hoone sokkel rajada piisavalt kõrge, et vältida võimalike üleujutuste kahjusid eluruumides;
3. tehnosüsteemid rajada arvestusega, et ei tekiks keskkonnareostust;
4. elektrisüsteemid rajada piisavalt kõrgele, et ei tekiks ohtu elule.

Tartu linna üldplaneeringu 2040+ (2021) seab Tartu linna ruumilise arengu suunad lähimaks paarikümneks aastaks. Tartu linna üldplaneeringus esitatud ja käesolevas töös analüüsitud ala lähedal olevate sadama alade info on toodud pkt. 1.1. Lisaks on Tartu linna ÜP-s toodud järgnev informatsioon: *Suur-Emajõgi on Tartu ainus laevatatav ja avalik veekogu ning veekogu, mis koos vanajõgedega kuulub kogu ulatuses suurte üleujutusosaladega siseveekogude hulka.*

Tartu linna üldplaneeringu 2040+ juurde kuulub järgnev dokument: „*Peipsi, Pihkva ja Lämmijärve, Emajõe ning seotud jõgede kalda- ja veetalade kasutamise uuring*“ (Ida-Viru, Jõgeva, Tartu, Põlva ja Võru maakond) lõpparuanne (AB Artes Terrae OÜ, 2020), mis toob välja sadamad, aga täiendavaid soovitusi ei anna sadamate kavandamiseks Kärevere silla piirkonnas.

Tartu valla arengukavas 2022-2030 (2023) on arengusuundadeks: nutikas, terve, roheline, põnev, targalt planeeritud ja kaasav Tartu vald. Arengusuund roheline Tartu vald rõhutab tasakaalu leidmist, kus kogu valla territoorium moodustab elava ökosüsteemi, kus tunnevad ennast hästi nii taimed, loomad, putukad kui inimene. Tartu valla rohevõrgustik toimib elupaikade ühendajana, rohevõrgustiku struktuuri säilitatakse ja arendatakse. Tartu valla veekogude seisund on paranenud tänu reoveesüsteemide rekonstrueerimisele. Arengusuunas targalt planeeritud Tartu vald on eesmärgis „Ohutu teedevõrgu väljaarendamine“ välja toodud vajadus sadamate ning lautrikohtade arendamine Emajõel. **Tartu valla energia- ja kliimakava** (2022) dokumendist tuleneb omakorda suunis - 21. sajandi jooksul on oodata kliimamuutusena tormide sagedamist ning sellest tulenevalt tuleb silmas pidada taristu ja ehitiste vastupidavuse parameetreid.

Tartu linna arengukava 2018 – 2027 (2023) sisaldab konkreetseid tegevusi Tartu linna lähituleviku kujundamiseks. Peamine eesmärk – parandada linlaste elukvaliteeti ning muuta Tartu atraktiivsemaks nii investoritele kui ka linna külalistele. Arengukava tegevuste kavandamisel on lähtutud alljärgnevatest strateegilistest eesmärkidest: kooli ja

teadmuslinn, nutikas ettevõtluslinn, inspireeriva elukeskkonnaga linn, hooliv linn, loov linn. Linnakeskkonna arendamiseks kavandatakse arengukava perioodiks muu hulgas tegevust: 52. Jõetranspordi arenguks võimaluste loomine ning Emajõe väärtustamine loodusöbraliku liiklusvõimalusena (sildumisrajatised, paadisadamad, jõetramm, elamusreisid jms).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (2022) kirjeldab mh Emajõe (VEE1023600), mis keskkonnaportaali järgi on 99,6 km pikk. Emajõe seisundi eesmärk 2021 a. oli leebem st erandi leebem eesmärk (KESE- Hg ja pBDE kalas halb). Seisundi leebem eesmärk on saavutatud, kuid hea seisundi saavutamine > 2027. a. Veemajanduskava järgsed koormused alla 2000 ie reoveepuhasti ja muu heitveelask, kaevanduse või karjääriga seotud heitveelask. Meetmed - reoveepuhasti toimimise hinnangu koostamine jm asjakohane.

2.2. Tegevuspaiga lühikirjeldus paikkonna muude ja käesolevas kontekstis asjakohaste aspektide järgselt

Käesolevas alamptk-s tuuakse välja eelkõige täiendavat teavet infole, mis on koondunud eelnevatesse ptk-sse (mh ptk 1.2). Teabe koondamisel on lähtutud tegevuse iseloomust ja võimaliku tegevuskoha paikkonna eelduslikult tundlike objektide parameetritest.

Ilvesmaa kinnistul esinevad peamiselt lammi-madalsoomullad (AM'') ja lammi-gleimuld (AG), alus Maa-ameti mullasitiku rakendus (2024). Ilvesmaa kinnistu asub kaitstud põhjaveega alal, alus Maa-ameti 1:400000 geoloogilised kaardid (2024). Ilvesmaa kinnistul asub osa turba maardlast Emajõe-Pedja (MRD0000166), tegemist aktiivse reservvaruga. Kinnistul puuduvad maaparandussüsteemid. Kavandatava sadamaga seotud Emajõe soot on perspektiivsete sadama aladena käsitletud nt 2014. a, Eesti Maaülikooli Kätlin Källe magistritöös „Kärevere väikesadama projekteerimine“ (2014).

Käesolevas eelhindangus on kasutatud nüüdseks uuemaid riiklike andmeid ning Eesti pinnase radooniriski kaardi (Eesti Geoloogiateenistus, 2020) kohaselt on piirkonnas KOV pinnase õhu interpoleeritud Rn-risk klass kõrge või väga kõrge st. >50 kBq/m³.

Ilvesmaa kinnistule ja osaliselt ka tegevusalasse ulatub ulatuslik pärandkultuuri objekt Ihamaakingu luht, mille objekti tüüp on pärandkooslused, karjametsad, heinamaad. Objektist või tema esialgselt funktsionaalsusest säilinud 50-90%. Tegevusalal või selle vahetus ümbruses puuduvad muinsuskaitseobjektid.

Nagu ptk 1.2. nähtub, siis on Keskkonnaamet algsele ideekavandile antud seisukohas (25.06.2023. a kiri nr 7-9/23/12722-2) markeerinud, et heinasadam on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks. Sellele eelnevalt ehk Tartu linna (naaberomavalitsus) ÜP menetluses on rõhutatud Keskkonnaameti poolt, et seoses lamminiitudel varutava heina veetranspordi vajadusega on kavas rajada heinapargaste sildumis- ja laadimiskoht Kärevere silla piirkonda (vt ptk 1.1.). Täna ei ole heinasadama põhikontseptsiooni ala Tartu vallas muutunud (vt ka joonis 2.2), mh suhestumise võttes Alam-Pedja looduskaitsealaga. **Alam-Pedja looduskaitseala (KLO1000455)** kogu pindala on 34393,8 ha (sellest veeposa 567,3 ha) on mh Euroopa Liidu väärtusi kandva Natura 2000 ala osaks (vt täpsemalt ptk 3). Kaitseala eesmärkideks on (Alam-Pedja looduskaitseala kaitse-eeskiri (Vabariigi Valitsuse, 18.05.2007. a määrus nr 153)) kaitsta (* EL - esmatähtsad):

- ulatuslikul alal ökosüsteemide looduslikku mitmekesisust, tagades võimalikult suurel osal kaitsealast metsa- ja sookoosluste loodusliku arengu ja niidukoosluste püsimise ning kaitsealuste liikide elupaikade säilimise;

- rändlinde ja linnuliike - väikeluik (*Cygnus columbianus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), rohunepp (*Gallinago media*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), metsis (*Tetrao urogallus*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), rukkirääk (*Crex crex*), musträhn (*Dryocopus martius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), sookurg (*Grus grus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), hallpea-rähn ehk hallrähn (*Picus canus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), täpikhuik (*Porzana porzana*), händkakk (*Strix uralensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), mudatilder (*Tringa glareola*), väikekoskel (*Mergus albellus*), väikekajakas (*Larus minutus*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), hallõgija (*Lanius excubitor*), männikabilind (*Loxia pytyopsittacus*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), heletilder (*Tringa nebularia*) ja punajalg-tilder (*Tringa totanus*);
- elupaigatüüpe - jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), lubjavaesel mullal liigirikkad niidud (6270*), lamminiidud (6450), puisniidud (6530*), rabad (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õötsiksood (7140), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*), lammi-lodumetsad (91E0*) ning laialehised lammimetsad (91F0);
- elupaiku liikidele - kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), soohilakas (*Liparis loeselii*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), tõugjas (*Aspius aspius*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), hink (*Cobitis taenia*), võldas (*Cottus gobio*), vingerjas (*Misgurnus fossilis*), ning saarmas (*Lutra lutra*).

Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskavas 2016-2025 (2015) on toodud, et *kalastiku hea seisundi säilimise oluliseks eelduseks on vanajõgede avamine ja avatuna hoidmine, et kalad pääseksid väärtuslikele kudealadele ning pärast kudemist ja suurvee langust sealt ka välja. Vanajõgede sulgumisega kaasneb kahju kalastikule, eelkõige koelmualade kaotuse, kuid ka hapnikudefitsiidi ja väljarände võimaluse puudumisest tingitava massilise hukkumise kaudu.*

Alam-Pedja LKA on tzoneeritud erinevatesse vöönditesse. Konkreetset juhul seondub tegevuspaik Emajõe luha sihtkaitsevööndiga (skv, KLO1101351; mainitud ka ptk 1.2). Emajõe luha sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on poollooduslike koosluste taastamine ja säilitamine, kaitstavate liikide elupaikade kaitse, vanajõgede ökosüsteemi kaitse ning metsakoosluste liigilise ja vanuselise struktuuri hoidmine. Sihtkaitsevööndis on mh keelatud majandustegevus ja inimeste viibimine perioodil 15. aprill – 30. juuni (va nt kaitse korraldamisega seotud tegevuses, kaitse korraldaja nõusolekul). Lubatud tegevused on toodud kaitse-eeskirja § 12, st kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raielangi kuju ja suuruse, raieliigi, -aja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- loodusliku veerežiimi taastamine;
- poollooduslike koosluste hooldamine ja taastamine;
- kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- jõgede sootide suudmete puhastamine ja süvendamine.

Joonis 2.2. Alam-Pedja looduskaitseala (punane pidevjoon, vt ka Keskkonnaportaali (<https://register.keskkonnaportaali.ee/register/protected-nature-object/7352666>, 2024) suhestumine kavandatava tegevuse kinnistuga (helesinine joon ja oranž tähis) ja sadamaalaga (punane katkendjoon). Alus: Maa-amet, 2024.

Tegevuspaigast allavoolu jääb ptk 1.1. nimetatud Kärevere looduskaitseala (KLO1000600; mh Natura 2000 ala, vt ka ptk 3). Kärevere looduskaitseala pindala on 1798,4 ha (millest veosa 57,2 ha; <https://register.keskkonnaportaali.ee/register/protected-nature-object/7350375>, 2024). Kärevere looduskaitseala (Kärevere looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri Vabariigi Valitsuse 18.05.2007. a määrus nr 151) kaitse-eesmärk on kaitsta (* EL - esmatähtsad):

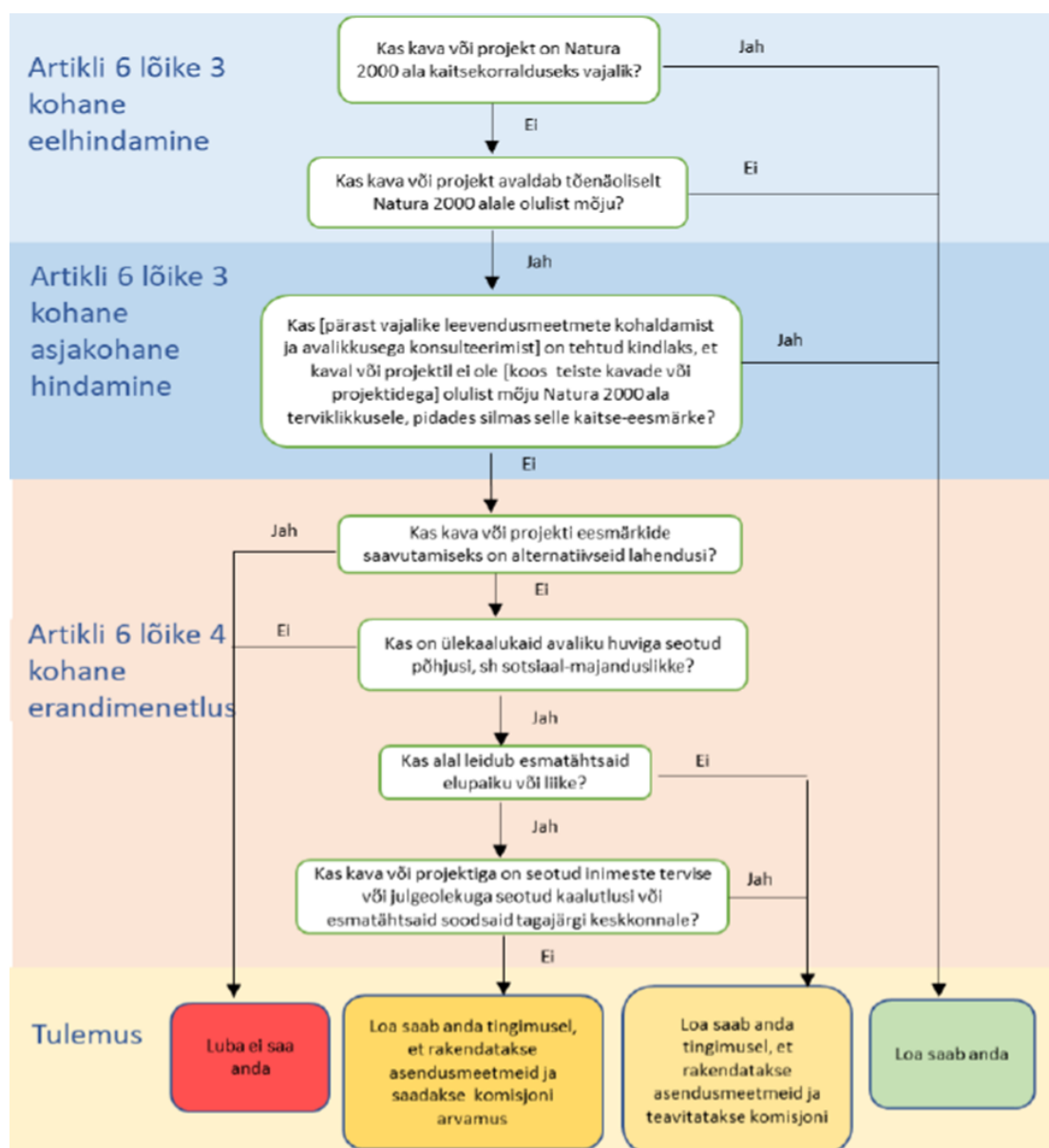
- rändlindude elupaiku ja linnuliike – musträhn (*Dryocopus martius*), hallpea-rähn (*Picus canus*), rukkirääk (*Crex crex*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), händkakk (*Strix uralensis*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*) ning teisi nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liike (ühtlasi I või II kategooria kaitsealused liigid) ja rabahane (*Anser fabalis*);
- elupaigatüüpe – jõed ja ojad (3260), lamminiidud (6450), rohunditerikkad kuusikud (9050), vanade loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- elupaiku liikidele - hink (*Cobitis taenia*), vingerjas (*Misgurnus fossilis*), võldas (*Cottus gobio*), tõugjas (*Aspius aspius*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), karukold (*Lycopodium clavatum*), nõukogude direktiivis 92/43/EMÜ II lisas nimetatud II kategooria kaitsealuseid liike ning kattekolda (*Lycopodium annotinum*).

Kahe kaitsealaga on seotud ka kaitsekorralduskavad (vt ptk 3) ja mh kaitsealade piiride riiklik täpsustamine on töös (st nimetatud projekteeritavateks kaitsealadeks), kuid viimati nimetatud aspekt ei muuda võimalikke ja sisulisi kokkupuute eeldusi ptk 1.2 nimetatud tegevusega.

EELIS (09.01.2024. a) põhjal jäävad DP kava alast välja vääriselupaigad ning kaitsealused taimed, seemed ja samblikud ning ka maauksusel 79601:001:1587 olevate liikide leiukohad (mõjueelduste kontekstis). DP kavaga soovitatav laadimisplats seondub lamminiidu esinemisalaga ja piirneb rohunepi (KLO9120809) leiukohaga. Kai kohale nii maismaal kui ka vees jääb tõmmuujuri (KLO9200880) leiukoht. Lisaks võivad sadama rajamisest mõjutatud olla vees levivad liigid - tõugjas, harilik võldas, harilik hink, harilik vingerjas ning laiujur. Veega seotud liikide soodsust ja elutingimusi ohustab veekeskkonna kvaliteedi langus, mida on arvesse võetud omakorda ka juba ptk 1.1 kirjeldatud meetmetes (rakenduvad ka käesolevale tegevusele, vt ka ptk 1.2).

3. Natura 2000 alade eelhindamine

Käesolev ptk on jaotatud erinevateks alamosadeks lihtsustamaks info menetlemist. Natura 2000 alade teemade analüüsil on lähtutud muuhulgas juhenddokumentidest *Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis* (R. Kutsar jt, 2019) ning *Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta* (Euroopa Komisjon, 28.09.2021. a). Samuti on järgitud dokumenti *Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskava 2016-2025* (Keskkonnaamet, 2015) ja *Kärevere looduskaitseala kaitsekorralduskava* (Keskkonnaamet, 2023) ning muid juriidilisi materjale. Natura hindamise protsessi põhimõtteline skeem on toodud joonisel 3.1. Käesolevas dokumendis keskendutakse eelhindamise tasandile.

Joonis 3.1. Natura 2000 ala mõjude kaalumise skeem. Allikas: Euroopa Komisjon, 2021.

3.1. Informatsioon kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada

Kavandatav tegevus – sadama rajamine Tartu maakonda Tartu valda Kärevere külla Ilvesmaa kinnistule (79601:001:2628). Kavandatud tegevusega loodaks alus määratlemaks ehitusõigus sildumiskai ja seda teenindava laadimisplatsi ning teenindushoone rajamiseks. Rajatavat taristut soovitakse peamiselt kasutada heina, tehnika ja kariloomade veoks Alam-Pedja looduskaitseala pärandniitudele või sealt ära. Kavandatava sadama rajamine on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks. Rajatava sadama kaudu hakkab toimuma Alam-Pedja looduskaitseala lamminiitude hoolduse käigus niidetud heina väljavedu (DP lähteülesande eelnõu (Tartu Vallavalitsus), 2023. a). Täpsemalt vt ka ptk 1.1 (üldine taust) ja 1.2 (käesoleval juhul analüüsitud tegevus). Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskavas 2016-2025 (2015) on toodud, et *sildumisala võiks edaspidi avada uusi võimalusi luhahoolduseks, sest osade maanteelt ligipääsmatute (kuid hoolduspotentsiaaliga) luhtade juurde pääseks veeteed mööda ja samal moel saaks aladelt ka heina ära viia.*

Ptk 1.1 kirjeldatud ja 1.2 nimetatud järeldused/meetmed, mis kanduvad käesolevasse hindamisse üle (mõju vastuvõtja mh Tartu linna piires), kui juba kohustuslikud - Tartu linna üldplaneeringu 2040+ kehtestamisele eelnenud menetlused (dokumenteeritud vastavas üldplaneeringus) andsid järgneva tulemi - sadama arendamisel ei ole ebasoodsat mõju Kärevere loodusala kaitse-eesmärgis nimetatud elupaigatüüpide ja liikide soodsale seisundile, kui rakendatakse järgnevaid tõhusaid ja toimivaid meetmeid (elupaigaga jõgi seonduvalt):

- Tuleb olemasolev soot säilitada;
- Ehitustööd (veekeskkonnas) – kasutada heljumi levikut tõkestavaid vahendeid ning vältida neid töid kalade peamisel kudemisaja (märtsist – juulini; hõlmab ka suurveeaegset perioodi).

Alam-Pedja loodusala ja linnuala ulatuvad käesoleval juhul arendatavale kinnistule, siis on neid järgnevalt käsitletud. Kärevere linnu ja loodusalast leiab alljärgnevalt esile toomist loodusala, kuivõrd on juba varasemalt teada tegevuspaiga (ptk 1.1 ja 1.2) seosed veekeskkonnaga, mis omakorda seonduv otseselt loodusalaga. Seni kogutud teave ei näita ka seda, et loodusala kaitse-eesmärkide osas oleks eeldada ohtusid, mis omakorda võiksid fookusesse tuua Kärevere linnuala.

Alam-Pedja loodusala (EELIS kood RAH0000577) pindala kokku 34 671,9 ha (veeosa 607,5 ha). Kaitstakse järgnevaid elupaigatüüpe ja liike (Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a korraldus nr 615 (* - EL esmatähtis)):

- Elupaigatüübid - huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), liigirikkad niidud lubjaveesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikitud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad looduspõõsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9*080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0), lammi-lodumetsad (*91E0) ning laialehised lammimetsad (91F0);
- Elupaigad, mida kasutavad liigid - saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), harilik tõugjas (*Aspius aspius*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*),

paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), tõmmuur (*Graphoderus bilineatus*), soohilakas (*Liparis loeselii*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*) ja kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*).

Alam-Pedja linnuala (EELIS kood RAH0000123) pindala kokku 34 671,9 ha (veeosa 607,5 ha). Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on järgnevad (Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a korraldus nr 615):

- kanakull (*Accipiter gentilis*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas chlypeata*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), suur-konnakotkas (*Aquila clanga*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), sõtkas (*Bucephala clangula*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), mustviires (*Chlidonias niger*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), musträhn (*Dryocopus martius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), rohunepp (*Gallinago media*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), hallõgija (*Lanius excubitor*), väikekajakas (*Larus minutus*), vöotsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), laanerähn e kolmvarvas-rähn (*Picoides tridactylus*), hallpea-rähn e hallrähn (*Picus canus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), täpikhuik (*Porzana porzana*), händkakk (*Strix uralensis*), vööt-pöösälind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Kärevere loodusala (EELIS kood RAH0000626) pindala kokku 2510 ha (veeosa 58,1 ha). Kaitstakse järgnevaid elupaigatüüpe ja liike (Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a korraldus nr 615 (* - EL esmatähtis)):

- Elupaigatüübid - jõed ja ojad (3260), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning lammi-lodumetsad (*91E0);
- Elupaigad, mida kasutavad liigid - harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), tõugjas (*Aspius aspius*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*) ja suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*).

Konkreetse tegevuse (vt ka ptk 1.2) mõjuala eeldusi näitab tabel 3.1 (esitatud mh kaitstavate elupaigatüüpide ja liikide ohutegurid). Vastava tabeli sisendteabe allikaks on mh EELIS (02.01.2024), *Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskava 2016-2025* (Keskkonnaamet 2015) ning *Kärevere looduskaitseala kaitsekorralduskava* (Keskkonnaameti 2023). Elupaikade / liikide määramisel/kirjeldamisel on arvestatud kavandatud tegevuse ulatust ja sellest allavoolu jões esinevaid liike. Otseselt ulatub tegevus Alam-Pedja loodusala elupaigale lamminiit (vt joonis 3.2).

Joonis 3.2. Heinasadama (ptk 1.2) võimalik paiknemine Tartu vallas, Alam-Pedja loodusala lamminiidul. Alus mh: Maa-amet, 2024; EELIS 02.01.2024.

Tabel 3.1. Alam-Pedja loodusosal ja linnualal ning Kärevere loodusala olevad elupaigatüübid / liigid, mis on seostatavad kavandava tegevusega. Alusallikad mh: EELIS (02.01.2024), *Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskava 2016-2025* (Keskkonnaamet 2015); *Kärevere looduskaitseala kaitsekorralduskava* (Keskkonnaameti 2023).

NR	Elupaigatüüp või liik, loodus/linnuala ja taustandmed	Ohutegurid/meetmed (asjakohasemad, käesoleva analüüsi kontekstis)	Kaitse-eesmärgid (30 a)
1	Alam-Pedja loodusosal lamminiidud (6450). Niitude kogupindalast 98 % ehk 3856 ha moodustavad andmebaaside põhjal lamminiidud. Natura 2000 standardandmebaasi järgi esineb Alam-Pedjal elupaigatüüpi kokku 3835 ha. Eesmärgiks enamuse hooldamine.	Ohutegurid – ilmastikutingimused (hoolduse võtmes). Kauga hooldamata või koristamata niitega aladel koguneb kulukiht, mis muudab toitumisala ebasoodsamaks kurvitsaliste. Juurdepääsuteede ja –sildade puudumine või nende halb seisukord. Heina väljavedu raske, juurdepääsude puudumisel pole hooldustöid võimalik kõigil prioriteetsetel aladel läbi viia. Lahaheinamaade kinnikasvamine. Meetmed - koostöö heina võimalike kasutajatega (loomakasvatavad, soojatootjad jt) koristatud heinale aktiivselt kasutusvõimaluste otsimine. Avaneks võimalus hooldada alasid, kus niitmine ei ole võimalik või on väga keerukas ning laheneks ühtlasi ka heina realiseerimise probleem.	Elupaigatüüpi esineb 3835 ha-l ja seisund on jätkuvalt „A”. Taastatud ja iga-aastases või põhjendatud sammuga hoolduses on 2000 - 2300 ha lamminiite.
2	Alam-Pedja loodusosal lai-tõmmuujur (<i>Graphoderus bilineatus</i>). Loodusalal ≥ 1 leiukoht.	Ohutegurid – veekogude eutrofeerumine. Meetmed - kaitse elupaikade kaitse kaudu.	Loodusalal esindatud ning levikuandmed on täpsustatud.
3	Alam-Pedja linnualal rohunepp (<i>Gallinago media</i>). Esinemine on kaardistatud loodusosal laialdaselt (sh niitudel).	Ohutegurid – luhtade liiga intensiivne hooldus, kuivendamine. Meetmed - hooldustööde kvaliteedi hindamine ja vajalike nõudmiste esitamine. Rohkem soodustada karjatamist ning järelkarjatamist. Luhtade juurdepääsude väljaehitamisel tuleks piirduda kraavitamisega ainult truubi ja jõe vahelisel alal.	Elupaigad on hooldatud ja liik elujõuline. Mängusüsteemid on säilinud lamminiitudel ≥ 300 ha.
4	Kärevere loodusala jõed ja ojad (3260; Emajõgi käesoleval juhul). Natura 2000 riikliku inventuuri alusel on hinnatud elupaigatüüpi väga kõrgelt (hinne A).	Ohutegurid – saastumine ja saastamine. Liigne mootoriga ujuvahendite kasutamine, mis põhjustab kallaste erosiooni. Kraavide rajamine. Meetmed – järelevalve, kuivendusvett ei juhita otse jõkke. Küllastuse parem suunamine infotahvlite ja viitade kaudu. Kaitsealale ei rajata uusi kuivendussüsteeme.	Vooluvee-koosluste säilimine.
5	Kärevere loodusala tõugjas (<i>Aspius aspius</i>), arvukus Emajões on keskmine.	Ohutegurid – röövpüük. Veekogu saastumine ja veetaseme muutmine. Kopra, mingi ja saarma kõrge arvukus, kuna kopra tegevus võib olla ohuks tõugja koelmutele. Mootoriga ujuvahendite kasutamine. Meetmed - küllastustegevuse parem koordineerimine (sh informeerimine). Järelevalve. Veeliikluse piiramine üleujutuste ajal.	Hinnangulise arvukuse/osakaalu säilimine või paranemine.
6	Kärevere loodusala võldas (<i>Cottus gobio</i>). Leviku ulatus määramata.		
7	Kärevere loodusala hink (<i>Cobitis taenia</i>). Leviku ulatus määramata.		
8	Kärevere loodusala vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>). Leviku ulatus määramata.		

NR	Elupaigatüüp või liik, loodus/linnuala ja taustandmed	Ohutegurid/meetmed (asjakohasemad, käesoleva analüüsi kontekstis)	Kaitse-eesmärgid (30 a)
9	Kärevere loodusala laiujur (<i>Dytiscus latissimus</i>). Leviku ulatus määramata.	Ohutegurid – veekogu eutrofeerumine (väetamise tõttu) ja veetaseme muutumine. Meetmed - vooluveekogus valdavalt looduslike tingimuste säilitamine. Rohumaade hooldamine ilma väetist kasutamata.	Sobivate elupaigatingimuste säilimine

3.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Konkreetse tegevuse (vt ka ptk 1.2) mõjuala eeldusi näitas tabel 3.1 (ptk 3.1), kuhu oli esile toodud asjakohased Natura 2000 alade elupaigad ja liigid, mis seostusid enim ehk reaalselt käsitletava tegevusega. Järgnevas tabelis 3.2 on välja toodud kokkuvõtte võimalikest ohtudest elupaigatüüpidele ja liikidele seoses kavandatava tegevusega, koos mõju/ohu määratlusega.

Tabel 3.2. Kokkuvõtte võimalikest ohtudest loodusaladele ja linnualale asjakohastele (vt tabel 3.1) elupaigatüüpidele ja liikidele seoses kavandatava tegevusega, koos mõju/ohu määratlusega.

Elupaigatüüp/liigid	Mõju/oht	Selgitus
Alam-Pedja looduslal lamminiidud (6450)	Puudub	Kavandatava tegevuse (ptk 3.1, joonis 3.2) kruusakattega teenindus-laadimisplats on 66 m ² ja lisaks kindlustatud koolmekoht 67 m ² ulatuses (kokku 133 m ²) lamminiidul (elupaiga kadu ca 0,032% konkreetsest elupaigast (id - 1800614991)). Kogu looduslal oleks elupaiga (3835 ha) kadu 3,47*10 ⁻⁴ %. Tegevust tehakse selleks, et teistel aladel saaks vältida lamminiitude kinni kasvamist ja sadama loomine/käitamine võimaldab hooldada raskesti ligipääsetavates kohtades lamminiitu.
Alam-Pedja looduslal lai-tõmmuujur (<i>Graphoderus bilineatus</i>)	Puudub	Emajõe soot ja soodi kaldal olev märg luht (sh elupaik), liigi esinemise pikaajaliseks tagamiseks, säilivad. Liigi soodsust ja elutingimusi ohustab veekeskonna kvaliteedi langus, mida aga ei ole ette näha (juhindudes kõrgematest strateegilistest dokumentidest tulenevatest ja otsekohalduvatest tingimustest, vt ptk 1 ja 3.1).
Alam-Pedja linnuala rohunepp (<i>Gallinago media</i>)	Puudub	Kavandatava tegevuse teenindus-laadimisplats ulatub alla 1 m rohunepe ulatusliku leiukoha (KLO9120809) alale (riikliku liiklutaristu poolses osas). Enamik mängupaigast säilib, st tegevus hõivab ca 0,017% konkreetsest elupaigast. Pikaajaliseks eesmärgiks on seatud 300 ha mängualasid lamminiitudel, sadama ala kaotaks sellest 0,0023%. Samas võimaldab heinasadama rajamine hooldada ja taastada lamminiitude alasid. St tegevus toetab liigi elupaikade soodsust.
Kärevere looduslal jõed ja ojad (3260) - Emajõgi	Puudub	Sadam (Alam-Pedja loodusala lamminiitude hoolduse parendamiseks) paikneks Kärevere loodusalast ülesvoolu Emajõe vanajõe ääres. Elupaiga soodsust ja elutingimusi ohustab veekeskonna kvaliteedi langus, mida aga ei ole ette näha (juhindudes kõrgematest strateegilistest dokumentidest tulenevatest ja otsekohalduvatest tingimustest, vt ptk 1 ja 3.1).
Kärevere looduslal tõugjas (<i>Aspius aspius</i>)	Puudub	Elupaik Emajões (vt käesoleva tabeli rida „jõed ja ojad ...“) on seotud liikidele avalduvate võimalike mõjudega. Kui elupaiga soodne seisund on tagatud, siis on tagatud ka liikide soodsa seisundi eesmärgid. Elupaiga soodsust ja elutingimusi ohustab veekeskonna kvaliteedi langus, mida aga ei ole ette näha (juhindudes kõrgematest strateegilistest dokumentidest tulenevatest ja otsekohalduvatest tingimustest, vt ptk 1 ja 3.1). Ohutegurit, rõõvpüük, võiks kavandatav heinasadam pigem takistada, kuna annab paremaid võimalused ka järelevalve korraldamiseks.
Kärevere looduslal võldas (<i>Cottus gobio</i>)		
Kärevere looduslal hink (<i>Cobitis taenia</i>)		
Kärevere looduslal vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>)		
Kärevere looduslal laiujur (<i>Dytiscus latissimus</i>)	Puudub	Elupaik Emajões (vt käesoleva tabeli rida „jõed ja ojad ...“). Otseselt liigi ohutegureid ei avaldu. Üldist elupaiga kvaliteeti ja selle tagatust on lahatud käesoleva tabeli reas „jõed ja ojad ...“ (kolmas veerg).

3.3. Natura 2000 ala eelhindamise tulemused ja järeldus

Ptk 3.1 baasil, juhindudes kõrgematest strateegilistest dokumentidest, on Kärevere loodusala kaitse-eesmärgis nimetatud elupaigatüüpide ja liikide soodsale seisundi tagamiseks kohustuslik rakendada otsekohaldavaid tingimusi (käesoleva töö raames mitte käesoleva projekti leevendusmeede, vaid kõrgemast dokumendist kohalduv), elupaigaga jõgi seonduvalt:

- Tuleb olemasolev soot säilitada;
- Ehitustööd (veekeskkonnas) – kasutada heljumi levikut tõkestavaid vahendeid ning vältida neid töid kalade peamisel kudemisaja (märtsist – juulini; hõlmab ka suurveeaegset perioodi).

Peatükkide 3.1 ja 3.2 alusel ei fikseeritud negatiivseid ohtusid hinnatud kavast (ptk 1.2) tulenevalt Natura 2000 alade (loodusalade ja linnualal) kaitse-eesmärkide täitmisele, mistõttu ei ole vajadust läbi viia Natura 2000 alade kohast täis- ehk asjakohast hindamist. Mh võib esile tuua, et hinnatud tegevus toetab Alam-Pedja loodusala ja linnuala kaitse-eesmärke, läbitöötatud dokumentide alusel. Seega järeldub, et objektiivsetel alustel mõju eeldusi analüüsitud loodusalade ja linnuala eesmärkidele ei ole. Siiski toob töö koostaja siinkohal välja veel järgnevat, toetudes juhisele *Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta* (Euroopa Komisjon, 2021). Vastavast juhisest nähtub, et hinnangud tuleb üle vaadata, kui kava või projekti ettevalmistamise käigus muudetakse või täiendatakse. Nt senisega võrreldes suureneb DP kava ala, Natura 2000 ala väärtuste ja eesmärkide kontekstis.

4. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja ettepanekud edaspidiseks ning KSH vajalikkuse määramine

Peatükk on jaotatud erinevateks alamosadeks lihtsustamaks info menetlemist. Antud ptk on koostatud teadmiseks, et ptk 1 ning 3.1 ja 3.3 toodud tingimused on otsekohalduvad ka käesolevas ptk, st vastavaid meetmeid tingimata ja eraldi üle ei korrata. Sama kehtib käesoleva dokumendi ptk 1.2 ja KSH EH lisas 2 sätestatu kohta.

Alljärgnevad ptk-d (koos ptk 3) näitavad, kas ja millised faktorid võivad oluliseks kujuneda KSH algatamisel või mitte algatamisel. Eelhinnangu koostamisel ehk planeerimisdokumendi kava mõjude kaalutlemisel arvestatakse (alus: KeHJS § 33 lg 3-5 ning Kutsar, 2015/2018) järgnevat aspekte:

1. missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest;
2. missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit;
3. strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse;
4. strateegilise planeerimisdokumendi, sh jäätmeäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnaalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel;
5. strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust);
 - 5.1. mõju maastikule, mullale ja pinnasele, veestikule (sh põhjavesi), õhule ning kliimale (sh oht keskkonnale);
 - 5.2. mõju (oht) inimese tervisele ning heaolule (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond);
 - 5.3. mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sh looduslikud iseärasused (sh. oht invasiivsetest võõrliikidest), kultuuripärand ja intensiivne maakasutus;
 - 5.4. mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku alale;
 - 5.5. piiriülene mõju ja katastroofid.

Alljärgnevates peatükkides (4.1-4.5) on eelnevalt esitatud loetelu täpsemalt lahti kirjutatud. Ptk 4.6 sisaldab veel täiendavat kontroll-loetelu KMH tasandi ehk tegevuslubade võtmes. Ptk 4.7 võtab kokku KSH vajalikkuse lõpphinnangu (käesoleva töö põhjal) ja annab suuniseid lõpliku KSH otsuse (algatada või mitte) eelnõu osas seisukohtade küsimiseks.

4.1. Missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavale tegevusele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest

Ptk 1.2 ja 2 alusel paikneb DP kava ala Tartu vallas, Kärevere külas, Ilvesmaa kinnistul (79601:001:2628), mis asub hajaasustuse piirkonnas. Tartu valla üldplaneering ei anna tingimata maakasutuse juhtotstarbeid hajaasustatud piirkondades. Tartu valla üldplaneeringus ei ole nimetatud kinnistu otseselt sadama alaks kinnitatud, kuid Tartu linna üldplaneeringus 2040+ ja varasemates dokumentides on Kärevere maantee silla juurde kavandatud sadama alad,

kuid senini pole need realiseerinud. Varasema kohaselt oli heina veoks kavandatud sadama ala kahe silla vahele, kuhu on maanteetranspordiga raskem ligi pääseda, kui Tartu valla potentsiaalsele alale. Käesolevalt kavandatud tegevuse asukoht, on logistiliselt vähe kergemini ligipääsetav. Tartu valla üldplaneeringu soovitus väikesadamate rajamisele, ühitada erinevad kasutusotstarbed, ei ole siin kohal asjas kohane, kuna käesoleval juhul on tegu ikkagi spetsiifilise sadama eesmärgiga, mis on juba piisavalt jätkusuutlik. St eesmärgistatud ei ole tingimata lisafunktsioonide lisamine, kuivõrd need ei ole ka loodusala kaitse eesmärgi kohased. Selle järgimine on aga igati loogiline ka edasises võimalikus planeerimismenetluses, st eraldi meetmena vastavat asjaolu esile ei tooda. Sama kehtib valla ÜP-s ja/või DP kava lähteülesandest tulenevate asjaolude osas, nt radooniohu leevendamine (sadama hoone puhul) ja üleujutusohu arvestamine (vara kahjustumise ja saasteriski ärahoidmine, mh tehnovõrkudel). Viimati nimetatud asjaolu tagab tõenäoliselt, et hoonel ei ole otsekontakti maapinnaga, st eos maandatud ka radooniohu valdkonna temaatika.

Eelneva ja ptk 3.3 baasil on kava edasi menetlemine vastavas asupaigas asjakohane. DP kavaga kavandatava ja paikkonna kirjeldusi arvestades ei saa järeldada, et tegemist oleks arendusega, mis vajaks ebaproportsionaalseid vahendeid planeeritava elluviimiseks või haldamiseks. Seega ei ole ka nt finantsvahendid tegevuse korrektseks elluviimiseks teadaolevalt takistavaks teguriks. Eelnevat kokkuvõtvalt ei tuvastatud seega olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.

4.2. Missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit

Seoseid planeeritava tegevuse ja strateegiliste planeerimisdokumentide vahel on arvestatud ka juba ptk 4.1 esitatud teabes. Lisaks võib välja tuua, et heina veoks sadama kavandamine Tartu valda ei välista sadama rajamist Tartu linna, kus saaks arendada teisi valdkondi (sh turism, kalandus, rekreatsioon jne). Kogutud andmed, nii ptk 1 kui ka ptk 2, ei näita, et tegevus (ptk 1.2) läheks vastuollu strateegiliste planeerimisdokumentide või ka arengudokumentidega. Kavandatava tegevuse iseloomu ja paiknemist arvestades ei takistata teiste ümbruskonna kinnistute senist maakasutust ega looda eeldusi olulise negatiivse olustiku tekkeks.

Teadaolevalt puuduvad sellised strateegilised kavad (mh arengudokumendid), mille elluviimist kavandatav tegevus võiks eelkõige negatiivselt mõjutada. DP kava loob selle edasisel võimalikul menetlusel (üldplaneeringu järgse DP menetlusena) juriidiliselt korrektsed seosed ka kõrgemate strateegiliste dokumentidega/arengudokumentidega (vt ptk 2.1; mh nende korraliseks üle vaatamiseks või tulevaseks ajakohastamiseks (asjakohane sisend)) ning võimaldab menetleda tegevuse elluviimiseks vajalikke tegevuslubasid piisava täpsusastmega.

4.3. Strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse

Detailplaneeringu kava edasine menetlus (DP algatamise järgselt) on eelnevate alampeatükkide alusel asjakohane vastavas kohas (mh johtuvalt ka ptk 2.1 kirjeldatud seostest ÜP maakasutuslike tingimustega). DP menetlustasandi puhul puuduvad olulised seosed keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse, juhindudes ka alljärgnevast teabest.

DP protsessi tasandit arvestades ei ole DP kava või sellele järgneda võiv DP menetlus otseseks vahendiks nt riiklike keskkonnakaalutluste muutmisel. Samas arvestaks planeerimise protsess (DP menetluse algatamisel) riiklike normatiividega, mis tulenevad keskkonnakaalutlustest. DP edasise menetluse käik võimaldab mh tulevikus vastavaid teisi kavasid või dokumente ajakohastada teemakohase (tegevuse toimimine vastavas asupaigas) teabega (nt vastavate materjalide korraliste ülevaatuste perioodidel). See tähendab, et näiteks kõrgemates strateegilistes dokumentides on võimalik lähtuda tulevaste otsuste tegemisel (sh keskkonnakaalutluste edasisel integreerimisel) aktuaalsest teabest ja/või situatsioonist.

4.4. Strateegilise planeerimisdokumendi, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel

Alampeatüki pealkirjast lähtuvalt – vastava võimaliku DP menetlus ei ole otseselt seotud jäätmekäitluse või veekaitsega ega Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisega. Küll aga peab arvestama ja ka arvestab (läbi õiguslikult paika pandud DP koostamisprotsessi) käesolev DP protsess (DP menetluse algatamisel) riiklike normatiividega (kujundatud tulenevalt EL nõuetest), toetudes sh ptk 1, 2 ja 3 ning Eesti riigi õigusaktide regulatsioonile ja raamistikule.

4.5. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust)

Käesolev peatükk jaotub omakorda viieks alampeatükiks.

4.5.1. Mõju maastikule, mullale ja pinnasele, veestikule (sh põhjavesi), õhule ning kliimale (sh oht keskkonnale)

Kavandatava tegevuse tulemusel muutuks senine maakasutus ning maastikuilm. Samas on muutus minimaalne ning ptk 1.2, 3.3 ja 4.1 järgselt eesmärgistatud. Lisaks on vastavasse piirkonda juba ajalooliselt sadama funktsioone kavandatud (vt ptk 1.1 ja 2.2) ning senini ei ole fikseeritud ümbritseva maastiku osas visuaalseid negatiivseid mõjutusnänsse.

Mulla ja pinnase mõjutusi võiks käesoleval juhul eeldada, kui vaid vastav ala oleks hetkel oluliseks (mh ainulaadseks) elupaigaks vastavast ökosüsteemist sõltuvatele liikidele või tegemist oleks nt väärtusliku põllumajandusmaaga. Sellisid asjaolusid samas DP kava osas fikseerida ei saa. St on väga minimaalsed kokkupuutekohad tundlike ökosüsteemidega, kuid toetudes ptk 3.2 ja 3.3 toodule ei ole need asjaolud negatiivset mõju põhjustavad. Veekeskkonnas (sh sellega seonduvaid) toimuvaid tegevusi (seos ka pinnasega) on juba reglementeeritud/juhtitud piisavalt, toetudes ptk 1.2, 3.3 ja KSH EH lisale 2. St ka vastavast teemaplokist ei teki negatiivseid mõju eeldusi, mida siinkohal eraldi esile tuua/leevendada. Samuti ei ole läbitöötatud dokumentatsiooni järgselt fikseeritavaid survetegureid (mida mh eraldi teadvustada) põhjavee kvaliteedile ja režiimile (mh ehituse järgse kasutusperioodi ajal).

Õhu ja kliima temaatika - vastavas asupaigas teadaolev arendus (ptk 1.2 ja KSH EH lisa 2) ei oma täiendavaid negatiivseid mõjusid (sh ohutegureid) paikkonna õhule ja kliimale.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid (hinnataval objektil), läbitöötatud teemavaldkondade lõikes. St pole seega ka KSH protsessi algatamise vajadust.

4.5.2. Mõju (oht) inimese tervisele ning heaolule (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond)

Eelhinnangus käsitletav ala asub Tartu vallas, Kärevere külas, Kärevere maantee sillal lähistel, kus on eelkõige juba maismaatranspordi taristust tingitud inimtegevuse ilmingud. Kavandatav tegevus jääb hajaasustuse piirkonda, kus elamud jäävad eemale. Soovitav heinasadam ei avaldaks ptk 4.2 baasil negatiivset konkurentsi ka naaberomavalitsuse plaanidele ja ptk 4.1 alusel ei avalduks negatiivset mõju üldistele maakasutuseesmärkidele (mh naabruskonnas). Pigem on ptk 1.2 ja 3.3 põhjal inimese üldisele heaolule kaudne positiivne mõju, kuivõrd tegevus abil on võimalik paremini hooldada olulisi ökosüsteeme.

Lisaks võib esile tuua ptk 1.2 alusel, et mahasõit juurdepääsuks sadamale tuleb 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tee kinnistult (38301:003:0081; endine põhimaantee), liikluskorraldus ei lähe vastuollu põhimaantee tulevaste arendustega (Riigitee 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa km 162,6-167,3 asuva Kärevere möödasõidu, km 170,5-178,7 asuva Kardla-Tartu lõigu ja Tartu põhjapoolse ümbersõidu eelprojekt (Roadplan OÜ, 2022)). Seega ei halvendata ka liiklusohutuse perspektiive ka tuleviku vaates.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid (hinnataval objektil), läbitöötatud teemavaldkondade lõikes. St pole seega ka KSH protsessi algatamise vajadust.

4.5.3. Mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sh looduslikud iseärasused (sh oht invasiivsetest võõrliikidest), kultuuripärand ja intensiivne maakasutus

Vastava ala kohta koondunud andmed käesolevas töös ei näita, et tegemist oleks juba liiga intensiivselt kasutatud alaga, kus ptk 1.2 kirjeldatud arendustegevust ellu viia ei tohiks. Ala väärtuseid (sh looduslikud iseärasused ja tundlikkus) on juba arvestatud ptk 1, 2.2 ning omakorda 3.3, 4.1 ja 4.5.1. Olulisi negatiivseid mõju eeldusi ei ole senise andmestiku põhjal asjakohane eeldada. Mh puudub alal seos invasiivsete võõrliikidega ja muinsuskaitseobjektidega ning maardla (turvas, aktiivne reservaru) kasutatavuse eeldusi tegevus täiendavalt ei halvenda. Ilvesmaa kinnistule ja osaliselt ka tegevusalasse ulatub ulatuslik pärandkultuuri objekt Ihamaakingu luht. Ptk 1.2 ja 2.2 esitatud info näitab, et kavandatav sadam pigem soosib (laiemas skaalas) vastava pärandkultuuriobjekti või sellega analoogsete alade hooldustöid.

Ptk 2.1 nähtub, et DP kava ala asub rohelise võrgustiku ulatuslikul tugialal. DP kava alal ettenähtud tegevused jätaksid enamuse maaüksusest looduslikuks (ei löika läbi tugiala ega ka killusta), kuid edasise DP protsessi raames tuleb jälgida, et ei tekiks vastuolu ÜP-ga, kus on seatud tingimus, et maaüksusest võib tehislikuks muuta vaid kuni 10%. Hetkel, esialgse visiooni (ptk 1.1) puhul on eelduslikku tehislikku pinda 11 kuni 12% maaüksusest. Siinkohal tuleb rõhutada, et ka juhul kui tehisliku ala pindala jääb 12% juurde ei ole rohevõrgustiku tugiala toime efektiivsus ohus. Samas võib eelkõige juriidilistest põhjustest olla vaja vähendada tehisliku ala pinda kuni 10%-ni või planeeringu käigus maaüksuse piire korrigeerida (siinkohal

võib esile tuua, et algse DP kava ala maaüksuse pindala oli 8,03 ha, enne kui sellest eraldati tükk (Ilvesmaa maaüksus)).

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid (hinnataval objektil), kuid käsitletud ptk-s esitatu tõttu kaaluda edaspidi järgnevat (tingimused / suunised, mida järgida edasistes tegevustes, tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust):

- Rohevõrgustikus üldplaneeringus seatud tingimustele vastavuse tagamine - eelkõige juriidilistest põhjustest lähtuvalt võib olla vaja vähendada tehisliku ala pinda kuni 10%-ni (hetkel ideekavandil 11 kuni 12%) või planeeringu käigus maaüksuse piire korrigeerida (siinkohal võib esile tuua, et algse DP kava ala maaüksuse pindala oli 8,03 ha, enne kui sellest eraldati tükk (Ilvesmaa maaüksus)).

4.5.4. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku alale

Antud alamptk rõhutatakse esmalt, et alljärgnev info on esitatud teadmise alusel, et ptk 1 ning 3.1 ja 3.3 toodud tingimused on otsekohalduvad ka käesolevas ptk, st vastavaid meetmeid eraldi üle ei korrata. Sama kehtib käesoleva dokumendi ptk 1.2 ja KSH EH lisa 2 sätestatu kohta.

Natura 2000 alade temaatikat kajastab ptk 3 ja negatiivsete mõjude eelduseid (kavandatava sadama kontekstis) vastavas dokumendi osas ei tuvastatud. Natura 2000 alad ehk Alam-Pedja loodusala ja linnuala ning Kärevere loodusala seonduvad Alam-Pedja looduskaitsealaga ja Kärevere looduskaitsealaga ning nende kaitse eesmärkidega. Kuivõrd Natura 2000 alade hindamise käigus keskenduti kaitseväärtustele, mis seonduvad ka siseriiklike kaitsealadega, siis täiendavaid arutelukäike kaitse-eesmärkide tagatavuse osas siinkohal ei esitata. St ohtu kaitstavatele loodusobjektidele (sh nendega seotud kaitse eesmärgid) ei tuvastatud.

Eelnevat kokkuvõtvalt ei tuvastatud seega olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust. Lisaks ei fikseeritud vajadust määratleda tegevusele (vt ptk 1.2 ja KSH EH lisa 2) leevendusmeetmeid.

4.5.5. Piiriülene mõju ja katastroofid

Kavandatava tegevusega ei kaasne täiendavaid ohtlikke olukordi (suurõnnetusi/katastroofe) ega ka piiriüleseid mõjusid. Seega tegevus ei lisa täiendavaid ohtusid tavapärasesse keskkonda, arvestades mh tegevuse mastaabiga. Kokkuvõtvalt ei ole ette näha negatiivsete (ebasoodsate) mõjude avaldumist.

4.6. Eelhindamise kontroll-loetelu KMH tasandi ehk tegevuslubade võtmes

Hinnangud on antud, arvestades nii otsese, kui ka kaudse mõju suurust ja ruumilist ulatust (nt geograafiline või mõjutatavate (inimesed vm) hulk) ning võimalikkust, tugevust, kestvust, sagedust ja pöördumist, sh kumulatiivsust ja koosmõju, samuti ka õnnetuste esinemise võimalikkust (ka alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada). **Tegevuse kava elluviimisega seotud olulised keskkonnaprobleemid ehk ebasoodsad mõjud** (koos muude mõjualas toimuvate ja/või planeeritavate tegevustega) ja

mõjude (ebasoodne olustik) tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise täiendavad võimalused on seotud alljärgnevate teemadega:

- maa ja maakasutus.
- märgalad.
- jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad.
- veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale.
- muld ja pinnas ning õhk ja kliima (sh oht keskkonnale).
- maavarade kasutus.
- ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmeteke.
- maastik (sh pinnavormid).
- looduslik mitmekesisus (loomastik ja taimestik ning metsad) ja kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 võrgustiku alad).
- elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused (vastupanuvõime) - mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn.
- suurõnnetuse, katastroofi ning piiriülesuse aspektid.

Antud ptk on koostatud teadmise, et ptk 1 ning 3.1 ja 3.3 toodud tingimused on otsekohalduvad ka käesolevas ptk, st vastavaid meetmeid eraldi üle ei korrata. Sama kehtib käesoleva dokumendi ptk 1.2 ja KSH EH lisas 2 sätestatu kohta.

Alljärgnevalt on eelnevalt esitatud loetelu teemad täpsemalt lahti kirjutatud.

Maa ja maakasutus – vastavaid teemasid on kajastatud ptk 4.1, 4.2, 4.5.1-4.5.4. Kogutud teabe alusel puudub eeldus oluliseks ebasoodsaks mõjuks. Siiski järgida ptk 4.5.3 seatud meedet/suunist (mh tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust).

Märgalad – kuigi ka võimaliku sadama ala jääb korduvalt üleujutatava ala sisse, siis otseselt sadama ala ei asuks märgalal. Samas piirneb sadama võimalik arendus ka EL tasandil oluliste kooslustega, kuid neid siiski mõjutamata (mh toetab tegevus niidualade hooldustööde efektiivsemat korraldust). Seega negatiivsete mõjude eeldused puuduvad.

Jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad - temaatikat (tegevuspaik Emajõgi ja selle kallastega seotud) on avatud juba ptk 1, 2, 3 ning 4.1, 4.5.1, 4.5.3 ja 4.5.4. Ebasoodsate mõjude eeldus vastava teemavaldkonna osas puudub.

Veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale - temaatikat (tegevuspaik Emajõgi ja selle kallastega seotud) on avatud juba ptk 1, 2, 3 ja 4.5.1 ning 4.1, 4.5.1, 4.5.3 ja 4.5.4. Ebasoodsate mõjude eeldus vastava teemavaldkonna osas puudub.

Muld ja pinnas ning õhk ja kliima (sh oht keskkonnale) – seonduvat on kajastatud juba mh ptk 4.5.1. Ei ole alust eeldada ebasoodsate mõjude avaldumist.

Maavarade kasutus – kavandatav ei sea maavara potentsiaalsele kasutusele võtmisele täiendavaid piiranguid. DP kava alal vajalikke materjale kasutatakse teadaolevalt eesmärgipäraselt, põhjustamata mõjusid ressurssidele või teistele, kes neid kasutada võiksid.

Ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmeteke – planeeritav tegevus (ptk 1.2) ei mõjuta, asjakohase teemavaldkonnaga seotud ehk eelnevalt nimetatud

aspekte, negatiivselt (tulenevalt ptk 1 ja 2, 3 ning 4.1, 4.2, 4.5.1 - 4.5.4). Mh on juba arvesse võetud või arvesse võetav jäätmeteke ning selle asjakohane korraldamine ja käitlemine kehtivate normide alusel.

Maastik (sh pinnavormid) – kavandatav tegevus ei kutsu esile maastiku (sh pinnavormide) ebasoodsat mõjutamist, sh ka naabrusalade kontekstis (tuginedes mh ptk-le 4.1 ja 4.5.1).

Looduslik mitmekesisus (loomastik ja taimestik ning metsad) ja kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 võrgustiku alad) - vastavat teemat on piisavalt kajastatud juba nt ptk 1, 2.2, 3, 4.5.1, 4.5.3 ja 4.5.4. Kogutud andmed näitavad, et ebasoodsate mõjude eeldus vastava teemavaldkonna osas puudub. Siiski järgida ptk 4.5.3 seatud meetet/suunist (mh tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust).

Elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused (vastupanuvõime) - mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn – arvestades juba ptk 1, 2 ja 3 esitatut ning ptk 4.1 kuni 4.5 kirjeldatut ja sätestatut, siis ebasoodsate mõjude eeldus puudub (mh müra, vibratsiooni, valguse, soojuse, kiirguse ja lõhna aspektidest tulenevalt). Pigem on ptk 1.2 ja 3.3 põhjal inimese üldisele heaolule kaudne positiivne mõju, kuivõrd tegevus abil on võimalik paremini hooldada olulisi ökosüsteeme.

Suurõnnetuse, katastroofi ning piiriülesuse aspektid – käesolevat teemat on kajastatud ptk 4.5.5. Kavandatud tegevusel puudub vastavale teemavaldkonnale ebasoodne mõju.

4.7. KSH läbiviimise vajalikkus ning seisukohtade küsimise suunised

Lähtudes ptk 3.1 – 3.3 ning 4.1 - 4.6 esitatud informatsioonist, ei ole olulise negatiivse keskkonnamõju avaldumist strateegilise dokumendi koostamise algatamisel, koostamisel ja rakendamisel ette näha. **Eeltoodu alusel asub Alkranel OÜ seisukohale, et kohalik omavalitsusel ei ole vajadust KSH protsessi algatada.** Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada **ptk 4.5.3** välja toodud tingimust / suunist mh tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust. Eraldi ja täiendavate seiremeetmete määramist ei peeta siinkohal asjakohaseks. **Sõltumatult käesoleva protsessi eelhindangust kehtivad arendusele aga, juhindudes kõrgematest strateegilistest dokumentidest, järgmised tingimused. Kärevere loodusala kaitse-eesmärgis nimetatud elupaigatüüpe ja liikide soodsale seisundi tagamiseks on kohustuslik rakendada otsekohalduvaid tingimusi (käesoleva töö raames mitte käesoleva projekti levendusmeede, vaid kõrgemast dokumendist kohalduv), elupaigaga jõgi seonduvalt (vt ka ptk 1.1, 1.2, 3.3):**

- Tuleb olemasolev soot säilitada;
- Ehitustööd (veekeskkonnas) – kasutada heljumi levikut tõkestavaid vahendeid ning vältida neid töid kalade peamisel kudemisaja (märtsist – juulini; hõlmab ka suurveeaegset perioodi).

KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub KeHJS § 35 alusel. **Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6). Alkranel OÜ tuvastas asjakohase ametkonna või osapoolena, kellelt täiendavalt seisukohti tuleb (KSH vajalikkuse üle otsustamise kontekstis) küsida, Keskkonnaameti.** Seisukohtade küsimise korraldamise (sh asutuste määratlemine) lõplik korraldamine on siinkohal kohaliku omavalitsuse (Tartu Vallavalitsus) pädevuses (arvestades ka varasemat koostööd teiste osapooltega, vastava DP kava menetlemise kontekstis).

KSH algatamise või mittealgatamise otsustab kohalik omavalitsus (Tartu Vallavalitsus) kaalutluse alusel. Käesolev dokument on otsustajatele vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks ehk kujundamiseks. Lõpetuseks – otsustusprotsessi (mh seisukohtade küsimine KSH-ga seonduva otsuse eelnõule) täpsem suunamine ja korraldamine on kohaliku omavalitsuse (Tartu Vallavalitsus) pädevuses. Otsustaja saab otsustada ka käesolevas töös esitatud tingimuste/suuniste (ptk 4.5.3) parameetrite ehk suuniste rakendamise sõnastuste üle, va juhtudel, kus õigusruum ei sätesta teisiti (nt looduskaitseaspektid, seonduvalt liikide ja nende elupaikade soodsuse tagamisega).

Kokkuvõte

Käesoleva KSH eelhinnangu objektiks oli Tartu maakonnas, Tartu vallas, Kärevere külas, Ilvesmaa kinnistule (79601:001:2628) ja Emajõe (VEE1023600) vanajõeale kavandatava heinasadama DP kava. Kavandatud tegevusega loodaks alus määratlemaks ehitusõigus sildumiskai ja seda teenindava laadimisplatsi ning teenindushoone rajamiseks. Rajatavat taristut soovitakse peamiselt kasutada heina, tehnika ja kariloomade veoks Alam-Pedja looduskaitseala pärandniitudele või sealt ära. Kavandatava sadama rajamine on vajalik Alam-Pedja looduskaitseala kaitse eesmärkide täitmiseks. Rajatava sadama kaudu hakkab toimuma Alam-Pedja looduskaitseala lamminiitude hoolduse käigus niidetud heina väljavedu (DP lähteülesande eelnõu (Tartu Vallavalitsus), 2023. a).

Juhindudes DP kavast (ptk 1.2) ning selle ümbruskonna kohta koondatud andmetest (ptk 2) saab kokku võtta mõjude eelduste ehk KSH vajaduse analüüsi (ptk 3 ja 4) tulemused järgnevalt. **Tulemused** – lähtudes ptk 3.3 ning 4.7 esitatud informatsioonist, ei ole olulise negatiivse keskkonnamõju avaldumist strateegilise dokumendi koostamise algatamisel, koostamisel ja rakendamisel ette näha. **Eeltoodu alusel asub Alkranel OÜ seisukohale, et kohalikul omavalitsusel ei ole vajadust KSH protsessi algatada.** Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada **ptk 4.5.3** välja toodud tingimust / suunist mh tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust. Eraldi ja täiendavate seiremeetmete määramist ei peeta siinkohal asjakohaseks. **Sõltumatult käesoleva protsessi eelhinnangust kehtivad arendusele aga, juhindudes kõrgematest strateegilistest dokumentidest, järgmised tingimused. Kärevere loodusala kaitse-eesmärgis nimetatud elupaigatüüpide ja liikide soodsale seisundi tagamiseks on kohustuslik rakendada otsekohalduvaid tingimusi (käesoleva töö raames mitte käesoleva projekti leevendusmeede, vaid kõrgemast dokumendist kohalduv), elupaigaga jõgi seondult (vt ka ptk 1.1, 1.2, 3.3):**

- Tuleb olemasolev soot säilitada;
- Ehitustööd (veekeskkonnas) – kasutada heljumi levikut tõkestavaid vahendeid ning vältida neid töid kalade peamisel kudemisaja (märtsist – juulini; hõlmab ka suurveeaegset perioodi).

KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub KeHJS § 35 alusel. **Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6). Alkranel OÜ tuvastas asjakohase ametkonna või osapoolena, kellelt täiendavalt seisukohti tuleb (KSH vajalikkuse üle otsustamise kontekstis) küsida, Keskkonnaameti.** Seisukohtade küsimise korraldamise (sh asutuste määratlemine) lõplik korraldamine on siinkohal kohaliku omavalitsuse (Tartu Vallavalitsus) pädevuses (arvestades ka varasemat koostööd teiste osapooltega, vastava DP kava menetlemise kontekstis).

KSH algatamise või mittealgatamise otsustab kohalik omavalitsus (Tartu Vallavalitsus) kaalutluse alusel. Käesolev dokument on otsustajatele vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks ehk kujundamiseks. Lõpetuseks – otsustusprotsessi (mh seisukohtade küsimine KSH-ga seonduva otsuse eelnõule) täpsem suunamine ja korraldamine on kohaliku omavalitsuse (Tartu Vallavalitsus) pädevuses. Otsustaja saab otsustada ka käesolevas töös esitatud tingimuste/suuniste (ptk 4.5.3) parameetrite ehk suuniste rakendamise sõnastuste üle, va juhtudel, kus õigusruum ei sätesta teisiti (nt looduskaitseaspektid, seondult liikide ja nende elupaikade soodsuse tagamisega).

Kasutatud allikad

Esitatud olulisim materjalide loetelu (arvestades ka varasemas dokumendis esitatud ehk juba teostatud viitamisi nt õigusaktidele jms, mida siinkohal tingimata ei dubleerita):

- Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskava 2016-2025. Keskkonnaamet, 2015.
- Alam-Pedja looduskaitseala kaitse-eeskiri. Vabariigi Valitsuse 18.05.2007.a määrus nr 153.
- Eelhindamine KMH/KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine. Riin Kutsar, 2015.
- Eelhindamise KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine. Riin Kutsar ja Keskkonnaministeerium, 2018.
- EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem), Keskkonnaagentuur (02.01.2024 - ...).
- Eesti pinnase radooniriski kaart. Eesti Geoloogiateenistus, 2023.
- Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615.
- Källe, K. (2014) magistritöö „Kärevere väikesadama projekteerimine“.
- Kärevere looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri. Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrus nr 151.
- Kärevere looduskaitseala kaitsekorralduskava. Keskkonnaamet, 2023.
- Maa-ameti kaardirakendused (www.maaamet.ee), 2024.
- Metsoja, J.-A. (2011). Luhtade hoolduskava.
- Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. Euroopa Komisjon, 28.09.2021. a.
- Nugin, U. (2023). Ilvesmaa heinasadam eelprojekt.
- Peipsi, Pihkva ja Lämmijärve, Emajõe ning seotud jõgede kalda- ja veealade kasutamise uuring (Ida-Viru, Jõgeva, Tartu, Põlva ja Võru maakond) lõpparuanne. AB Artes Terrae OÜ, 2020.
- Tartu linna arengukava 2018 – 2027. Tartu linnavolikogu, Tartu linnavalitsus, 2023.
- Tartu linna üldplaneering 2040+ Tartu Linnavalitsus ruumiloome osakond, 2021.
- Tartu valla arengukavas 2022-2030, 2023.
- Tartu valla energia- ja kliimakava. Consultare OÜ, Nomine Consult OÜ, 2022.
- Tartu valla koduleht, <https://tartuvald.ee/> viimati alla laetud 11.01.2024.
- Tartu valla üldplaneering. Hendrikson&Ko OÜ, 2022.
- Tartu valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Hendrikson&Ko OÜ, 2021.
- Üleujutusohu prognoosimine Emajõe vesikonnas, Emajõe äärses Tartu vallas - peamiselt Kärevere sillast allavoolu. Alkranel OÜ, 2019.